

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכרונות מאמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת יתרו תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 417

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שעדים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

נענה ונשמע – ברכות ואמן

בשבתות אלו שבהם אנו קוראים על מעמד הר סיני, אותו מעמד נשגב שכלנו היינו נוכחים בו ורשמנו נחרת בנשמותינו עד עצם היום הזה. בדבר הראשון מעשרת הדברות: "אנכי ה' אלקיך", נצטוו להאמין שיש לעולם בורא ומנהיג. מצוה זו היא אחת משש המצוות התמידיות, שבשונה מרב המצוות התלויות בזמן, במקום או בגורמים שונים, מצוה זו היא תמידית. ובכל עת שמהרהר האדם במציאות ה', הרי הוא מקימה.

לפני קיום מצוה זו לא תקנו לנו לברך ברכה מיחדת, אולם כנגדה קבלנו את המתנה הגדולה ביותר, הלא היא מתנת האמן. כן! כל עקר מצות עניית אמן אחר הברכות והתפלות נתקנה לשם קיום מצות האמונה. וכפי שכתב המגלה עמקות (פר' האזינו): "כי עקר האמונה תלויה בעניית אמן".

כל 'אמן' שאנו עונים מעלה אותנו מדרגה נוספת במדרגות האמונה ומחברת אותנו לשרשרת האמונה שמחזיקה את עם ישראל מדורי דורות ועד עתה. אם אנו רוצים שאש האמונה תבער בלבנו יום וליל כפי שהיא בערה בקרב בני הדורות הקודמים, עלינו להקפיד על עניית אמן כפי שהקפידו הם. יתכן כי באמת הא בְּהָא תְּלִיא - ירידת הדורות והירידה בערכה של עניית אמן מתרחשות במקביל.

רבי יהודה בן יקר, רבו של הרמב"ן, כותב כי 'אמן' היא ראשי תיבות של המלים: "אז מסיני נצטוו" שאותן אומרים אנו מדי שבת בתפלת מוסף (פרוש התפלות והברכות 'ח"א עמ' קיב). עבדה זו יכולה ללמדנו כי רק באמצעות ההקפדה על עניית אמן נוכל לקיים כראוי את מצות האמונה שעליה נצטוונו בהר סיני.

בשבת זו שבה אנו קוראים על הכרזתם של אבותינו בהר סיני: "נעשה ונשמע", מה ראוי שאף אנו נכריז: "נענה ונשמע..." נקפיד על שמיעת הברכות ועניית אמן כראוי, ובחזק סודות אמונתנו נגשע ונגאל בקרוב.

בברכת "נענה ונשמע",
שבת שלום!

א' 298 ז'ס מאוכסל"ן

עליה בזכות השכמה

"ומשה עלה אל האלקים ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר נה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל" (י"ט)

בנוגע למועד עלייתו של משה כתב רש"י על אתר (ע"פ שבת פו א): "וכל עליותיו בהשכמה היו, שגאמר (שמות לד ז): 'וישכם משה בבקר ויעל אל הר סיני'". והיה הרבי מביא לא בעל החלקת יהושע' אומר שבלשונו של רש"י: "וכל עליותיו בהשכמה" נרמז לנו, שכל מי שרוצה להתעלות בעבודת ה' ממלץ לו שיקפיד על "השכמת בית המדרש" (קדשת חלקת יהושע).

מעלת ישראל

מרוממת מכל לשון

"ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל" (י"ט)

ברכת היום בשמונה עשרה לשלושה רגלים נפתחת במלים: "אתה בחרתנו מכל העמים... ורוממתנו מכל הלשונות". לכאורה משמעות המלים "בחרתנו מכל העמים", זהה למשמעות המלים "ורוממתנו מכל הלשונות", ומדוע אנו כופלים אותה?

פרש הרבי ר' בונים מפשיסחה:

המבקש לבטא את מעלתו של דבר מסים, יכול לעשות זאת בדרך כלל בכל שפה ולשון. גם אם יש דבר שבשפה מסוימת קשה להגדיר את מעלתו, תמיד תמצא שפה אחרת שבה נתן יהיה להגדירו בצורה משלמת.

ישנו דבר אחד שאת עמק מעלתו לא נתן להגדיר בשום שפה ולשון, והוא 'עם ישראל'. על כף אנו מתכננים בתוספת המלים: "ורוממתנו מכל הלשונות" - כה גבוהה ונשגבת היא רוממותם של ישראל, עד שבשום שפה ולשון אין המלים המתאימות כדי להגדירה באפן מיטבי (קול שמחה' לקוטים).

'ברוך שלא עשני גוי' בעשרת הדברות

"אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ

מצרים מבית עבדים" (כ ב)

מדרש פליאה ידוע הוא: "בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא 'אנכי ה' אלקיך...' מיד אמר משה: 'ברוך שלא עשני גוי'".

רבי יהודה אסאד פרש מדרש זה על פי מה שהסביר הט"ז (או"ח מו ב), שהסבה שאנו מברכים בברכות השחר בלשון שליחה - "שלא עשני גוי", ולא בלשון חיוב - "שעשני ישראל" היא לפי ש"נח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא" (ערוגין יג ב), ולפיכך לא ראוי לברך בלשון "שעשני".

אף כאן בא המדרש לבאר שמכך שלא אמר הקדוש ברוך הוא: "אנכי ה' אלקיך אשר בראתיך...", אלא: "אשר הוצאתיך מארץ מצרים", הסיק משה ש"נח לו לאדם שלא נברא", ועל כן פתח וברך בלשון שליחה: "ברוך שלא עשני גוי" ולא בלשון חיוב "שעשני ישראל" (דברי מהר"א).

אגדות הדסים להשלמת מאה ברכות

"זכור את יום השבת לקדשו" (ח ב)

בגמרא (שבת לג ב) הובא שלאחר שרבי שמעון בר יוחאי ורבי אלעזר בנו יצאו מהמערות, ראו בערב שבת זקן הצועד במהירות כשבידו שתי אגדות הדסים. שאלוהו התנאים: "לאיזה צורך נושא אתה הדסים אלו?" והזקן השיב: "לכבוד שבת".

"ומדוע אין די לך באגדה אחת?" שבו ושאלוהו, והזקן השיב: "אגדה אחת אני נוטל כנגד הפסוק: 'זכור את יום השבת לקדשו', ואגדה שניה כנגד הפסוק (דברים ה א): 'שמור את יום השבת לקדשו'".

כך באר רבי דוד שיק בעל 'האמרי דוד' את המשא והמתן שהיה בין התנאים לזקן:

בתחלה השיב הזקן כי ההדסים נצרכים לו "לכבוד שבת", שלפי שבשבת חסרות ברכות רבות להשלמת חובת אמירת מאה ברכות' (ראה שו"ע או"ח רצ א), מבקש הוא להשלימן באמצעות ברכות הריח שיברך על ההדסים. אולם עדין הקשה לתנאים, כי הלא למטרה זו די בחבילה אחת, ומדוע הוא לוקח שתיים? על כך השיב הזקן כי נוטל אחת כנגד 'זכור' ואחת כנגד 'שמור' (שבת שבתן' [פאקש תרס"ד] דף יא).

ברוך שזכני לברך – שלא עשני גוי

במסעי היתה הכתל המערבי. שעות ארכות התפללתי לצד האבנים העתיקות. בקשתי מה' שלוש בקשות: שאזכה להתגיר, שאזכה להקים בית בישראל ושאזכה לגור בארץ לצמיתות. כיום אני יכולה לומר בספוק כי שלוש הבקשות שלי התקבלו במלואן.

חזרתי לארץ מולדתי לאחר שסימתי את הלמודים בהצלחה גדולה. זמן מה לאחר שובי התחלתי לעסוק בפרויקט הסוציולוגי שלשמו הקדשו למודי. בחסדי שמים ההצלחה האירה לי פנים ושמי שיצא לטובה הגיע לאזניהם של בכירים במשרד החוץ המקומי. לאחר זמן לא רב הצע לי במפתיע לנסע בשנית לארץ, הפעם כדי לשמש בתפקיד דיפלומטי בכיר בשגרירות מדינת ישראל, תפקיד שבו אני משמשת עד היום.

עליתי לארץ עם בתי, הפעם כדי להתגורר בה בקביעות, ומיד עם בואנו פנינו לאחד מבתי הדיו הנודעים בבני ברק כדי להתחיל בפעל את תהליך הגיר.

אני יכולה שלא לצין כאן את נסי ה' המפלאים עמי; עם בואי לארץ התגלתה בזמי בעיה רפואית חמורה. הפניתי לאחד מהרופאים הממחים בתחום, והוא הורה לי לעמוד תחת מעקב רפואי קפדני שכלל בדיקות דם מקיפות בכל שלושה שבועות. במשך תקופה ארוכה לא השתפר המצב כלל.

כאשר השלמנו את תהליך הגיר במלואו חשתי בפעל שגולדתי מחדש. זוהי תחושה עצמית שקשה להסבירה במלים. כמה ימים לאחר מכן ערכתי את הבדיקות הסדירות, הפעם כיהודיה משלמת. כאשר שבתי לרופא כדי שיבחן את התוצאות הוא היה בהלם מחלט ובקשי הצליח לדבר; "הדם שלך התחלף", הוא אמר לי, "אין לי מלים אחרות כדי להסביר זאת. המחלה שלך נעלמה לחלוטין".

הייתי מלאת הודאה לה, אולם כשעצמי קבלתי זאת בפשטות: הן גר שהתגיר הוא כתינוק שגולד מחדש.

גברת י.א. מסימת את דבריה במסר עצמתי שהיא מבקשת להעביר לצבור:

"אחת מברכות השחר היא ברכה שהרבה אומרים אותה כמעט בלא שימת לב: 'ברוך... שלא עשני גוי'. כמה שנים לפני שהתגרתי כבר נהגתי לברך 'ברכות השחר', אולם את הברכה הזו לא יכלתי לברך. בכל אותן שנים יחלתי וצפיתי לזכות להגיע לזמן שאוכל לברך את הברכה הזו, בעוד שאתם זוכים לאומרה בכל בקר.

הבה ונזכר כי המתנה הנפלאה - להולד כבנים לעם נבחר - היא המתנה המשמעותית ביותר שקבלנו מאת הבורא, ועלינו לזכר להודות לו על כך מדי בקר מעמק לבנו.

הבנתי את פשר בהלתה.

אזרתי אמיץ ושאלתי: "את יהודיה?" סבתי השפילה את ראשה ואמרה: "אנחנו לא אוהבים לדבר על כך...", ומאותו הרגע הנושא הזה נאסר לשיחה בביתנו. הבנתי שאני בעלת שרשים יהודיים, ומיום ליום התקשיתי להמשיך לחיות כגויה.

כלפי חוץ המשיכו חיי להתנהל כסדרם. בגיל עשרים השיאו אותי לבחור מקומי ואף נולדה לנו בת. אולם, בתוך תוכי המשיכו להתנגדות והרצון לבעבע כאחד. באחד הימים רכשתי לעצמי סדור מתרגם לספרדית, 'ברפת שלמה' שמו, וצעדתי עמו לבית הכנסת האורתודוקסי המקומי. אלא ששם דחו אותי בתקיפות, שכן באותה מדינה החק אוסר לבצע גיר או לשדל לכך.

בנקדה זו הייתי אמונה לכאורה, לפרש מהמרוץ, אולם הרצון בתוכי לא הרפה. רכשתי עוד ועוד ספרים, שמתוכם למדתי על ענייני שבת וכשרות. מיום ליום הוספתי מצוה ועוד מצוה. בשלב מסים נאלצתי לעזב את הבית ולגור בבדידות עם בתי התינוקת.

בבית הקטן שבו התגוררתי כבר נהגתי במנהגים יהודיים מלאים, ככל שידעתי לקיים. בתי גדלה כיהודיה משלמת, ונותר לה רק להתגיר...

ידעתי כי כדי להשלים את המשימה ולהתגיר אהיה חייבת לנסע לארץ ישראל, אולם כסף לכרטיס לא היה לי. החלטתי להתחיל לחסוך פרוטה לפרוטה. שנתים לאחר מכן נתקלתי במודעה מטעם משרד החוץ המקומי המציע לממן מלגת למודים מלאה ללמודים הקשורים בסוציולוגיה בתחום

בישראל, למתאימים לכך.

הרגשתי שבהצעה הזו הגיעה אלי משמים. היה לי רקע מתאים, הנשתי בקשה והתפללתי שהיא תתקבל. באחד הבקרים קמתי מתוך חלום שבו התבשרתי שהתקבלתי. ואכן, כמה שעות לאחר מכן התבשרתי שהתקבלתי ללמודים.

כיון שמלגת הלמודים לא כללה את ממון פרטיס הטיסה, התקשרתי לסוכנות נסיעות ובררתי על מחיר פרטיס נסיעה לישראל. נאמר לי כי המחיר הוא 1,698 דולר - סכום עצום במשגים המקומיים. כאשר התקשרתי לבנק ויבדקתי כמה הצלחתי לחסוך הפיתיה בהלם - החסכון עמד על 1,698 דולר בדיוק! ראיתי השגחה פרטית ברורה.

נסעתי לארץ להשתתף בתכנית שהיתה אמונה לארץ כחדשים. התמנה הראשונה

הספור שלפנינו אינו מסוג הספורים שנתן לקוראם ולהמשיך הלאה. ספור זה הוא מסוג הספורים המותירים את קוראיהם עם מסר מטלטל. זהו ספור המרטיט של גרת הצדק גב' י.א., דיפלומטית בכירה באחת מהנציגות הזרות בארץ, אשר ביום מן הימים החל לבער בה הרצון להצטרף ולהיות חלק מהעם הנבחר, אולם עד שזכתה לכך נאלצה לעבר מסע מפתל ורצוף השגחה פרטית. עשרות שנים חלפו עד שזכתה להגשים את החלום ולהולד מחדש כיהודיה כשרה על אדמת ארץ הקדש.

וכך מספרת גב' י.א.:

כמה ימים לאחר מכן ערכתי את הבדיקות הסדירות, הפעם כיהודיה משלמת. כאשר שבתי לרופא כדי שיבחן את התוצאות הוא היה בהלם מחלט ובקשי הצליח לדבר; "הדם שלך התחלף", הוא אמר לי, "אין לי מלים אחרות כדי להסביר זאת. המחלה שלך נעלמה לחלוטין".

המרכז היהודי בסן חוסה בירת קוסטה ריקה.

נולדתי באחת ממדינות אמריקה הלטינית למשפחה נכרית. בהיותי כבת ארבע עשרה, בבית הספר שבו למדתי התבקשתי לערוך 'עבודת שרשים' ולחקור את שרשי משפחתי.

כשהלכתי לביתה של סבתי מצד אבי כדי לראן אותה על שרשי משפחתינו, הפתעתי לראות את הבהלה שאחזה בה; "יש פרטיס ביחוס שלך שישארו חסויים לעולם" - היא אמרה לי, מבלי לתת לב לכך שהמשפט שאמרה הצית את סקרנותי.

במסגרת הפרויקט למדנו על דתות שונות, וביניהן על הדת היהודית. בין השאר למדו אותנו שיהודים מפרדים בין בשר וחלב, מדליקים גרות ומכסים את הראש. שם, מול הפנים המבהלות של סבתי נזפרתי בעבדה שהיא עצמה נהגה במנהגים אלו, ופתאום

בְּרַפְת 'גְּבוּרוֹת'

מַהוּת הַבְּרָכָה

חַכְמִים כִּנּוּ בְּרָכָה זוֹ 'גְּבוּרוֹת', לְפִי שֶׁהִיא עוֹסֶקֶת בְּשִׁבְחוֹ שֶׁל הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ עַל כֶּף שֶׁהוּא לְבַדּוֹ מִנְהִיג אֶת הָעוֹלָם וּבִידּוֹ הַיְכָלֹת לַעֲשׂוֹת כִּכָּל שִׁיחֶפֶץ, אֶפְלוּ לְהַמִּית וּלְהַחַיֵּית, וְאִין שׁוּם מַעֲצוֹר בִּידּוֹ. כִּפְתוּב (דְּבָרִים לֵב לט): "רְאוּ עֵתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי אֲנִי אֲמִית וְאֲחִיָּה מִחֲצַתִּי וְאֲנִי אֶרְפָּא וְאִין מוֹדֵי מִצִּיל" (שׁו"ת הַרְשֵׁב"א ח"ה ס' קטו). וְאִכּוּ, כָּל הַשִּׁבְחִים הָאֲמוּרִים בְּבְרָכָה זוֹ, יְסוּדִם בְּמַדַּת הַגְּבוּרָה, שֶׁעֵינֵינוּ לְהַרְאוֹת אֶת כַּח ה' וְיִכְלָתוּ לְפַעֵל לְלֹא שׁוּם מְנִיעָה (אֲבוּדְרַהֲם' שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה).

הַמְהַרְשֵׁ"א (ח"א, תַּעֲנִית ב א) הוֹסִיף וּבָאָר שֶׁבְּבְרָכָה זוֹ אֲנִי מְדַגֵּיִשׁ אֶת הָעֲבָדָה שֶׁגְּבוּרוֹת ה' הֵן הַפֶּה מִגְּבוּרוֹת הָאָדָם; גְּבוּרוֹת הָאָדָם נִפְרוֹת בַּעֲקָר בִּיכְלָתוֹ לְהַשְׁחִית וּלְהַמִּית, אוּלָם גְּבוּרוֹת ה' נִפְרוֹת בְּכֶף שֶׁהוּא מְחַיֶּה מֵתִים וּמֵיִטִּיב עִם בְּרִיּוֹתָיו.

גְּבוּרוֹת גִּשְׁמִים

הַסִּפָּה שֶׁחַכְמִים תִּקְנוּ (בְּרָכוֹת ל ג א) לְהַזְכִּיר "גְּבוּרוֹת גִּשְׁמִים בְּתַחֲתֵי הַמֵּתִים", הִיא לְפִי שִׁירֵידֹת הַגִּשְׁמִים שֶׁקוֹלָהּ כְּתַחֲתֵי הַמֵּתִים. שֶׁכֵּן הַגִּשְׁמִים וְהַתְּבוּאָה הַצּוֹמַחֵת מִחֲמַתָּם מְבִיאִים חַיִּים לְעוֹלָם (רש"י תַּעֲנִית ז א ד"ה וּפְלִיגָא).

בְּבְרַפְת גְּבוּרוֹת' אֲנִי מְשַׁבְּחִים בְּלִשׁוֹן "מוֹרִיד הַגִּשְׁמִים", וְאֵלּוּ בְּבְרַפְת הַשְּׁנִים' אֲנִי מְבַקְּשִׁים: "וְתֵן טַל וּמָטָר לְבְּרָכָה". לְפִי שֶׁבְּבַקְּשָׁה יֵשׁ לְבַקֵּשׁ עַל 'מָטָר' שֶׁהוּא עַל פִּי רַב כִּנּוּי לְגִשְׁמִים הַיּוֹרֵד לְבְּרָכָה, אֶךְ כִּשְׁאֲנוּ מְשַׁבְּחִים אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל גְּבוּרוֹתָיו, יֵשׁ לְהַזְכִּיר לִשׁוֹן 'גִּשְׁמִים', שֶׁזֶהוּ כִּנּוּי כּוֹלֵל לְכָל מֵיֵי הַגִּשְׁמִים שִׁיּוֹרְדִים בְּעוֹלָם, לְבְּרָכָה וּלְהַפִּיז (חֲשֵׁק שְׁלֵמָה' תַּעֲנִית ב א).

כּוֹנֵת אֱמִין

אֲמֵת שֶׁעֲלֵינוּ לְהוֹדוֹת לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל שִׁיחִיָּה מֵתִים לְעֵתִיד לְבָא (סְדוּר נְהוֹרָא הַשְּׁלֵם). וְיֵשׁ הַסּוּבְרִים שֶׁצָּרִיךְ לְכוֹן בְּנוֹסָף: וְהַלּוֹאִי שֶׁנִּזְכָּה לְתַחֲתִיָּה זוֹ בְּמַהְרָה (רְאֵה 'בְּאוּר הַלְכָה' קַד ז).

מְקוֹר הַבְּרָכָה

הַבְּרָכָה הַשְּׁנִיָּה בְּסֵדֶר בְּרָכוֹת 'שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה' מְכַנֶּה בְּפִי חַכְמִים (מְגִלָּה ז ב) 'בְּרַפְת גְּבוּרוֹת'. חַכְמִים (מְגִלָּה ז ב) לְמַדוּ שֶׁיֵּשׁ לוֹמַר 'בְּרַפְת גְּבוּרוֹת' לְאַחַר 'בְּרַפְת אֲבוֹת', מִהַפְּסוּק הַפּוֹתַח אֶת מִזְמוֹר כ"ט בְּתַהֲלִים [שֶׁכִּנְגְדוּ הַתִּסְפָּדָה תְּפַלֵּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה (בְּרָכוֹת כח א)]: "מִזְמוֹר לְדָוִד הַבּוֹ לַה' בְּנֵי אֱלִים - הַבּוֹ לַה' כְּבוֹד וְעֹז", כְּלוֹמַר תַּחֲלָה הַזְכִּירוּ לְפָנָי ה' בְּתַפְלָה אֶת אֵילֵי [תַּקִּיפִי] הָאֶרֶץ, שֶׁהֵם הָאֲבוֹת, וּמִיד לְאַחַר מִפֵּן הַזְכִּירוּ לְפָנָי אֶת עַז וּגְבוּרוֹת.

טַעַם לְכַף שֶׁיֵּשׁ לְהַסְמִיךְ אֶת 'בְּרַפְת גְּבוּרוֹת' לְ'בְרַפְת אֲבוֹת' אֲמַר הַצֵּל"ח (בְּרָכוֹת ל ב): כִּיּוֹן שֶׁ'בְּרַפְת אֲבוֹת' מְבַטֵּאת אֶת עֲנוּתְנוֹתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא; הֵן בְּאֲמִירַתְנוּ בְּפִתְיַחַת הַבְּרָכָה שֶׁהַבוֹרָא יַחַד אֶת שְׁמוֹ עַל אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, כְּבִיכּוֹל בְּכֶף תְּלוּי כְּבוֹדוֹ, וְהֵן בְּאֲמִירַתְנוּ בְּסִיּוּם הַבְּרָכָה: "וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ" - כְּבִיכּוֹל קִדְשֵׁת שְׁמוֹ תְּלוּיָהּ בְּגִאֲלָתָנוּ. לְפִיכֶף רְאוּי לְהַסְמִיךְ לָהּ בְּרָכָה הַמְּבַטֵּאת אֶת גְּבוּרוֹת ה', כְּדִי שֶׁלֹּא נִסְיַח דַּעַת מִגְּדֻלוֹת הַבוֹרָא. וְכִפִּי שֶׁכִּפֵּר אֲמָרוּ חַכְמִים (מְגִלָּה לא א): "כָּל מְקוֹם שֶׁאֲתָה מוֹצֵא גְבוּרוֹתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - אֲתָה מוֹצֵא עֲנוּתְנוֹתוֹ".

מִבְּנֵה הַבְּרָכָה

שְׁלוֹשׁ פְּעֻמִּים נִזְכָּרָה תַּחֲתֵי הַמֵּתִים בְּגוֹף בְּרָכָה זוֹ: "מַחִיָּה מֵתִים אֲתָה רַב לְהוֹשִׁיעַ"; "מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מַחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים"; "וְנִאֲמֵן אֲתָה לְהַחַיֵּית מֵתִים". הָאֲבוּדְרַהֲם פִּרְשׁ (שֵׁם) כִּי שְׁלוֹשׁ 'תַּחֲתוֹת' נִרְמְזוּ כֵּאֵן; הָרֵאשׁוֹנָה - הַשְּׁבִת הַנְּשֻׁמָּה לְגוֹף בְּכָל בִּקּוּר, הַשְּׁנִיָּה - הוֹרְדַת הַגִּשְׁמִים הַמְּבִיאִים חַיִּים לְעוֹלָם, וְהַשְּׁלִישִׁית - תַּחֲתֵי הַמֵּתִים שֶׁתְּהִיָּה לְעֵתִיד לְבָא, אֲשֶׁר כִּנְגְדָה אֲנִי חוֹתְמִים: "בְּרוּךְ אַתָּה ה' מַחִיָּה הַמֵּתִים".

עוֹד פִּרְשׁ הַרְאֲב"ן (בְּרָכוֹת ס' רד) כִּי נִסַּח 'בְּרַפְת גְּבוּרוֹת' מִיִּסְדַּר עַל דְּבָרֵי חַכְמִים (תַּעֲנִית ב א) שֶׁיֵּשׁ שְׁלוֹשָׁה מְפַתַּחוֹת הַתְּלוּיִים בְּגְבוּרוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וְלֹא נִמְסְרוּ בְּיַדֵּי שְׁלִיחִים: "מְפַתַּח שֶׁל גִּשְׁמִים, מְפַתַּח שֶׁל חַיָּה [לְדָה] וּמְפַתַּח שֶׁל תַּחֲתֵי הַמֵּתִים". "מַחִיָּה מֵתִים אֲתָה" - כִּנְגְדַת מְפַתַּח שֶׁל תַּחֲתֵי הַמֵּתִים, "מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגִּשְׁמִים" - כִּנְגְדַת מְפַתַּח שֶׁל גִּשְׁמִים, וְ"מַחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים" - הֵינּוּ הָעֲבָרִים שֶׁבְּמַעֲמֵי אֲמֵם - כִּנְגְדַת מְפַתַּח שֶׁל חַיָּה.

אַחַת שְׂאֵלָתִי

שְׂאֵלָה בְּהַלְכוֹת בְּרָכוֹת וְאֱמִין

שְׂאֵלָה: הָאֵם מִי שֶׁלֹּא בְּרַךְ בְּרָכוֹת הַשַּׁחַר לְפָנָי הַתְּפִלָּה וּבֵא לְבָרְכוּן לְאַחַר הַתְּפִלָּה, הָאֵם יְכוֹל לְבָרַךְ בְּרַפְת "מוֹתִיר אֲסוּרִים", לְאַחַר שֶׁבְּבְרַפְת "מַחִיָּה מֵתִים" כְּבָר הַזְכִּיר "וּמֵתִיר אֲסוּרִים"?

הַשְּׂאֵלָה וְהַתְּשׁוּבָה מַעֲלוֹן פְּרִשְׁת בֵּא:

הַשְּׂאֵלָה: הַמְּקַדִּים לְבוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וּבְאִים לְפָנָיו שְׁנֵי יְהוּדִים הַמְּבַקְשִׁים לְבָרַךְ בְּרָכוֹת הַשַּׁחַר; הָאֶחָד רוֹצֵה לְהַתְּחִיל בְּבְרָכוֹת הַתּוֹרָה, וְאֵלּוּ הַשְּׁנַיִם מְבַקְשִׁים לְהַתְּחִיל בְּבְרַפְת 'הַנּוֹתוֹן לְשִׁכּוּי בֵּינָה', אֵת מִי עֲלִיו לְהַעֲדִיף לְשִׁמְעוּ?

הַתְּשׁוּבָה: כְּתַב הַפְּרִי מְגִדִים' (תַּבְת גָּמָא דְּבָרִים לֵב ג; פְּרִי מְגִדִים' א"א רטו ו) כִּי לְדַעַת הַסּוּבְרִים שֶׁבְּרַפְת הַתּוֹרָה הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה, אֶךְ עֲנִית אֲמֵן אַחֲרֶיהָ הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה. לְאוּר זֹאת פִּסְק הַפְּרִי מְגִדִים' כִּי כְּשֶׁעוֹמֵד הָאָדָם לְפָנָי שְׁנֵי בְנֵי אָדָם, הָאֶחָד מְבַקֵּשׁ לְבָרַךְ בְּרַפְת הַתּוֹרָה, וּמִשְׁנֵיהּ - בְּרָכָה אַחֲרַת שְׁחִיבָה מְדוּבָנָה, עֲלִיו לְהַעֲדִיף לְשִׁמְעוּ אֶת הַמְּבַרְךְ עַל הַתּוֹרָה וְלַעֲנוֹת אַחֲרָיו אֲמֵן, לְפִי שֶׁחַיִּיב לַעֲנוֹת אֲמֵן אַחֲרֶיהָ הוּא מִן הַתּוֹרָה.

תְּשׁוּבוֹת נִתְּנוּ לְשִׁלַּח לְפָקֵס
שְׂמִסְפֵּרוֹ 08-9746102
אוּ לְכַתְּבַת הַמֵּיִל: 9139191@gmail.com

בֵּין הַפּוֹתְרִים נִכְנָה
יְגִרַל א"ה סֵט 'מְקוֹרֵאוֹת
גְּדוּלוֹת' עַז וְהַדָּר' מְחַלֵּק
לְפָרְשׁוֹת. הַהַגְרָלָה
תַּתְּמָקִים מוֹדֵי שְׁבֻעַ בְּיוֹם
חֲמִשִּׁי שֶׁלֹּאֲחַר הוֹפְעַת
הַעֲלוּי. הַתְּשׁוּבָה וְשֵׁם
הַזְכָּרָה יִפְרָסְמוּ א"ה
בְּעֲלוֹן פְּרִשְׁת תְּרוּמָה.

הַזְכָּרִים בְּהַגְרָלָה שֶׁתַּתְּמָקִים בֵּין שׁוֹלְחֵי הַתְּשׁוּבוֹת לְשְׂאֵלָה
שֶׁהוֹפְעִיָּה בְּעֲלוֹן פְּרִשְׁת בֵּא הֵם: הָרַב בִּנְיָמִין פְּרָץ מִבֵּית יָם
וְהַבַּה"ח יִחִיאֵל בְּרַמֵּן מִבֵּית שְׁמִשׁ

וְכֹאֲשֶׁר תִּקְוִים מִן הַסִּפֵּר, תַּחֲפֵשׂ בְּאֲשֶׁר לְמַדַּתְּ אֵם יֵשׁ בּוֹ דְּבָר אֲשֶׁר תּוּכַל לְקַיְמוֹ

אוצר של אמונים

הזהר הקדוש (וילך רפא א) דורש את הפסוק (תהלים לא כד): "אמונים נצר ה" על הנזר לענות אמן. ופרש השומר אמונים' (מאמר פתחו שערים פרק כ) כי פגנת הפסוק היא שהקדוש ברוך הוא נוצר ושומר כל 'אמן' הנענית מפי אדם מישראל וגונז אותה בעבורו כדי שתגן ותשמור עליו בזה ובבא.

אמן מחישה רפואה

דרש האדמו"ר רבי אהרן ראטה בעל 'שומר אמונים':

בשעה שישאל עונים אמן, מיד מזדמנת השכינה הקדושה ושורה באותו המקום שעונים. ומכח השראת השכינה באה לאדם העונה רפואה שלמה - רפואת הנפש ורפואת הגוף. ענין זה נרמז בפסוק (שמות טו כו): "כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רפאך"; על ידי 'כי אני' - בגימטריה 'אמן', 'ה' רפאך" - שכינת ה' תשרה עליך ותזכה לרפואה וישועה (אמרי אהרן בשלח).

זכה היה אומר המשפיע רבי אליהו ראטה לתלמידיו שומעי לקחו:

"דעו לכם, כי על ידי עניית אמן פהגו, משפיעים אנו על עצמנו השפעות טובות בגשמיות וברוחניות ומגורשים המחלות מן הבית. כל אדם צריך לחשב חשבונו של עולם, מה חשוב אצלו יותר - האם ללכת לדרש ברופאים או לענות אמן בקול? שהרי היא סגולה נפלאה להנצל מכל אלו ולהביא ישועה והצלחה בכל הענינים" (איש חסיד היה עמ' רלא).

חיים ומות ביד האמן

מעשה בצדיק רבי ישראל אבנחצירה, ה'בבא סאלי', אשר באחת מנסיעותיו הבחין במשאית טעונה פרות שעמדה לצדו. בקש הצדיק למשמשו לגשת לנהג המשאית ולבקש ממנו פרי אחד, אלא שהנהג סרב בתקיפות והפליג לדרכו. המכונית שבה נסע הרב המשיכה לאטה, ולאחר כמה דקות נעצרה בפמק תנועה. לאחר זמן מה התברר האסון; משאית הפרות נתקעה בעמוד בטון ונהגה נהרג במקום.

כששמע על כך הצדיק אמר למשמשו: "כאשר חלפנו קדם ליד המשאית חשתי כי מדת הדין מתוחה על נהגה. כיון שרציתי להצילו בקשתי ממך שתבקש ממנו פרי, אני אברך והוא יענה אמן, כדי שאכות האמן תעמד לו להנצל. לצערי הרב, סרב הנהג לנצל את ההזדמנות שנתנה לו, והתוצאה הפורגית לפניה...". (משה עבד ה' עמ' קכד, מפי רבי אהרן זכאי ראש מוסדות 'אור יום טוב').

לכבוד מערכת 'וכל מאמינים',

קראתי בהתפעמות את הספור שהופיע בעלונכם הנכבד על היהודי שנצל מהמצאות במקום הפגוע הנורא, שהתרחש סמוך לכתל המערבי ב"ז בכסלו, בזכות שהתעכב כדי לומר ברכות השחר בחברותא. רצוני להוסיף כי השגחת ה' נכרה במיוחד בפגוע זה. בארץ נס הרחוב היה ריק יחסית לשעה זו, המחבל היה חמוש בנשק אוטומטי, ואלו המצב היה שונה, יכול היה להגרם אסון גדול בהרבה, חלילה.

זכיתם להביא את ספורו של אחד מאלו שהיו אמונים להיות שם. ובנימה אישית תמיד מרגש אותי לקרא על השגחה פרטית שיהודי זוכה לה בזכות עניית אמן. הפעם, כשקראתי את הספור, משום מה עלה ברעיוני הפסוק (שה"ש ב ט): "הנה זה עומד אחר כתלנו משגיח מן החלונות מציץ מן החרצים", כאשר הרהרתי בדבר הבחנתי כי ראשי התבות: "עומד אחר כתלנו" הן בגימטריה 'אמן'. ואכן, אותו יהודי שהקפיד על עניית אמן בכתל המערבי זכה להשגחה אלקית ולשמירה מיוחדת.

זו ההזדמנות בעבורי להביע תודה והערכה על השמירה הנפלאה שעוטפת את עם ישראל כלו בזכות פעלכם.

בברכה נאמנה,
ז.ז. - מודיעין עלית.

נתן לשלח מכתבים
לפקס שמספרו 08-9746102
או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

רבי מביאלא בעל ה'חלקת יהושע' ז"ע

ה'חלקת יהושע'
כ"א בשבט תשמ"ב

האדמו"ר רבי יחיאל יהושע רבינוביץ מביאלא, בעל ה'חלקת יהושע', נולד לאביו האדמו"ר רבי ירחמיאל צבי משעדליץ בה' בטבת תרס"א. בהיותו כבן חמש נפטר אביו, ובשנת תרפ"ד נקרא למלא את מקומו. עם כניסת הנאצים לפולין בשנת תרצ"ט ברח לשטח שהיה בשליטת הרוסים והגלה לסיביר, שם מסר את נפשו על קיום מצוות התורה ולא ותר אף על כל הנהגותיו בקדש.

בשנת תש"ז עלה לארץ ישראל והתיישב בתל אביב, ובשנת תשט"ו עבר להתגורר בירושלים. היה לדמות מופת הנערצת על כל רואיה, ובמיוחד בתפלותיו הזכות שנאמרו בהתלהבות ובדבקות נפלאה. על ציאנו שבהר הזיתים נכתב: "כל ימיו התפלל לישועתן של ישראל".

ברכה בלי אמן - פלג גופא

"לומר ברכות השחר בפני איזה שיענו אמן, כידוע מקדושי עליון שברכה בלי אמן, היא ממש פלג גופא" ('חלקת יהושע' פסקנות והנהגות עמ' סא).

המברך בקול תפלתו נשמעת

"יש לברך בקול רם, שמלבד שהקול מעורר את הכונה, הוא מזכה בכך את השומעים בעניית אמן. אדם המקפיד לברך בקול, תפלותיו נשמעות בשמים" ('חלקת יהושע' האזינו).

אתמחא אמי יום

03-913-9191

קול אמונים - קו התכן של בני אמונים
חזיקים יומיים | ספורים מרתקים | מגון תכנים

